

АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

У Концепції Нової української школи закладено новий підхід до вивчення української мови: компетентнісний. Урок літературного читання в початкових класах займає особливе місце серед інших навчальних предметів, так як сприяє формуванню в учнів комунікативної компетентності.

Значущість уроків літературного читання полягає в тому, що на них у комплексі вирішуються навчальні і виховні завдання: розширюються знання учнів про навколишню дійсність, минуле і сьогодення України, формуються елементи світогляду, позитивні моральні якості, оволодівають основами самостійного набуття знань, формується мовленнєва особистість.

На цих уроках слід звернути увагу на аналіз художнього тексту, що дасть можливість зрозуміти його зміст. В. Сухомлинський описує методику роботи над художнім текстом, ураховуючи його ідейне спрямування. С. Дорошенко розробив методику роботи над текстом на уроках читання. Н. Волошина, Г. Коваль, В. Науменко, О. Савченко та інші виробили концепцію літературної освіти, типи уроків літературного читання. У навчальній програмі з літературного читання[2] визначено види аналізу твору.

Аналіз художнього твору ґрунтується на особливостях сприймання молодшими школярами літератури як мистецтва слова. Основне завдання смислового і структурного аналізу художнього тексту – сприймання художнього образу, усвідомлення ідеї твору. Ці завдання зумовлюють вибір засобів для їх розв'язання, тобто визначають, які літературознавчі знання і в якому обсязі будуть потрібні учням, які спостереження за жанровою специфікою того чи іншого твору варто зробити, які прийоми аналізу тексту виявляються найбільш доцільними тощо.

Аналіз тексту різних видів охоплює такі рівні: первинний, поглиблений, рефлексивний. Аналізу тексту передують первинне цілісне, безпосереднє, емоційне сприймання учнями твору, цілеспрямоване перечитування змісту та окремих його фрагментів. У процесі первинного аналізу учні розмірковують над тим, як починається твір, яким чином далі розгортаються події, чим він закінчується. Предметом поглибленого аналізу стає виявлення смислових зв'язків між персонажем, місцем дії та подіями в епічному творі, складання характеристик дійових осіб, аналіз їхніх учинків, мотивів поведінки. У процесі рефлексивного аналізу відбувається осягнення ціннісних смислів твору, висловлювання оцінних суджень, формування вміння робити висновки на основі змісту прочитаного твору.

Усвідомлення смислових зв'язків становить основу початкового уявлення про сюжет і композицію художнього твору, виділення теми та основної думки тексту тощо. Аналізу підлягають не всі елементи тексту, а лише ті, що найбільш яскраво виражають ідею твору, який вивчається. Структурний аналіз змісту твору має на меті орієнтування учнів у структурі тексту, відтворення його з опорою на різні види плану, малюнки тощо.

Науковим підґрунтям для методики читання і аналізу твору є літературознавство. Хоча у початкових класах учні лише ознайомлюються з художніми творами без уживання терміну «літературознавча пропедевтика», теоретичні основи літературознавчої науки враховуються при вивченні змісту творів і в організації уроків читання. Розрізняють, зокрема, підходи до аналізу байки, казки, оповідання, вірша, публіцистичної статті тощо. З опорою на літературознавство виробляються настанови для з'ясування ідейного задуму твору і його художніх особливостей.

Зазначимо, що до змісту оновлених навчальних програм з літературного читання увійшов розділ курсу читання «Літературознавча пропедевтика» (без термінології), змістом якої є практичне ознайомлення з літературознавчими поняттями та елементами літературознавчого аналізу. Учень початкової школи має оволодіти певним колом літературознавчих понять: про тему та основну думку твору; про сюжет і композицію; про художній образ-персонаж в епічному творі та художній образ – у ліричному; про деякі особливості жанрів художніх творів; засоби художньої виразності; авторську позицію; ставлення автора до подій, які він зображує, до персонажів.

У початкових класах вивчають твори таких жанрів: оповідання, поезія, казка, байка, малі фольклорні жанри. Усі вони мають специфіку методики читання, аналізу, [1], але об'єднує їх змістовий.

Серед прийомів аналізу тексту: прийом творчого аналізу, жанровий, аналіз-висновок, змістовий з текстовими питаннями, структурування тексту, різні види переказів, словесне і графічне малювання, аналіз ілюстрації, аналіз тексту, дидактичні ігри, стилістичний експеримент, добір синонімів з метою виправдання авторського вибору, підготовка до виразного читання та читання за ролями, складання оповідання про героя.

Важливе значення надаємо дидактичним іграм: «Знайди слово у тексті», «Уяви себе...», «Український віночок» та інші.

Отже, є різні види аналізу, вибір яких залежить від жанру твору.

Список використаних джерел

1. Коваль Г. Урок читання у початкових класах. Спецкурс з методики викладання української мови. Навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету /Г. Коваль. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. – 103 с.
2. Оновлена програма з літературного читання (2016 рік) [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html> /, вільний. – Заголовок з екрану.

УДК 378.011

ХУАН ХАНЬЦЗЕ
Національний педагогічний університет ім.М.П.Драгоманова, Україна

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ ДО СЦЕНІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА: ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ

Актуальність готовності майбутнього вчителя музики до сценічного партнерства в контексті його фахової підготовки визначається загостренням у сучасних соціокультурних процесах проблеми діалогу, що визнається універсальною категорією людського буття [1].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>